

JOSIP CRNOBORI

Slike 1936-1945, Muzej grada Zagreba, VI, 1992.

Piše: **TONKO MAROEVIĆ**

Djelujući već oko pola stoljeća na dalekim zemljopisnim dužinama i širinama, slikar Josip Crnobori podrijetlom, školovanjem i emocionalnom opredijeljenošću nastavlja pripadati (i) hrvatskoj umjetnosti. U nedostatnom poznavanju cjeline opusa dobrodošla je inicijativa "braće Hrvatskog zmaja"

Autoportret, 1936

(odnosno grupe štovatelja i prijatelja) da otkupi dosad nepovezane tragove njegova prvog radnog desetljeća. Tridesetak radova pokazuju kakvo je obećanje predstavljao u trenutku starta, no u času sabiranja aktive ovog stoljeća ista količina i kakvoća nameće se i kao nemimoilazan rezultat.

Obzirom na likovne meridijane i paralele nema dvojbe da je Crnobori bitno obilježen premisama vlastite sredine i njezinim europskim ishodi-

štima i proizvedecima. Apscisu bi mogla predstavljati metodična strogost učitelja Tartaglije, a ordinatu koloristička redukcija i gipka voluminoznost (jednog od) uzora Uzelca. Kritika ga je opravdano svrstala među intimiste i pasatiste koji se odriču (čak) sezanističkog nauka i fovističkih otvaranja, a zagledaju radije prema Corotu i Goyi.

Doista, u vjernosti objektu i privrženosti tonskim prijelazima, naš slikar ide gotovo do kraja, da bi u ishodu, međutim, došao do "skromne raskoši", čedne ljupkosti, a povremeno pak i do suzdržana sjaja neke nutarnje kristalizacije.

Opasnost prejake dopadljivosti zamjetljiva je na nekim djevojačkim i damskim portretima, no u slučaju prikaza Marije Crnobori riječ je o primjerno svladanoj fakturi, nošenom snagom suzdržana temperamenta. Portret Marte Ehrlich za štafelajem također je istančan i pun neke voluminozne napetosti. Diskretni šarm se toči iz enterijera u eksterijer, ponajprije kroz atelijerski prozor u nizu primorskih krajolika, gdje je svjetlost pomogla graditi kubične forme i njihove živahne odraze u moru. Moramo se složiti s mjerodavnim mišljenjem Josipa Vanište, koji kod imenjaka Crnoborija nalazi vrijednost "u nijansi", u plemenitosti i pritajenosti, po čemu mu je djelo nedvojbeno "otmjeno i fino".